

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., ve věci

žalobce: **Ing. K. S., CSc.**, narozený dne X
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 9. 2023, č. j. X,
takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí. Tím byly podle ustanovení § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení**“) a ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“) zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 13. 6. 2023, č. j. X (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“).
2. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu o částku zvýšení za vychované dítě (dále jen „**výchovné**“) pro nesplnění podmínek ustanovení čl. II zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon

č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 323/2021 Sb.“).

II. Podstatný obsah žaloby

3. Žalobce nejprve v podané žalobě zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a následně uvedl její důvody. S poukazem na důvodovou zprávu k zákonu č. 323/2021 Sb. podotkl, že jeho žádosti jsou v plném souladu s hlavním účelem výchovného. Formulace „v největším rozsahu“ je podle něj v platné legislativě použita tak, aby nedošlo k přiznání výchovného více osobám. Výchova v největším rozsahu je tedy vyžadována pouze v případě sporu a žalovaná je oprávněna učinit výzvu ke zjištění, zda osoba pečovala o dítě v největším rozsahu, pouze v případě sporu více osob. K tomu však v projednávané věci ani dojít nemohlo. Odkázal také na svá podání v rámci správního řízení.
4. Dále žalobce v souvislosti s oprávněností výzvy poukázal na znění ustanovení § 34a odst. 3 zákona o důchodovém pojištění a ustanovení § 53 odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. K tomu dodal, že ustanovení § 12 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení je obecné a bylo by možné jej použít pouze v případě, že by nebylo vyloučeno právě speciální ustanovení § 53 odst. 4 téhož zákona, které má vyšší právní sílu.
5. Rovněž žalobce poukázal na ustanovení § 6 odst. 4 a § 82 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. K tomu podotkl, že v jeho případě je příslušným úřadem ve věcech důchodového pojištění Pražská správa sociálního zabezpečení, nikoliv Okresní správa sociálního zabezpečení Benešov (*sic!*), která tak nebyla ani oprávněna výzvu učinit.
6. Podle žalobce pak v prvostupňovém rozhodnutí nebylo ani uvedeno, jaké podmínky nesplnil. Za omyl žalované označil, že musí prokazovat, že o děti osobně pečoval v období od jejich narození do zletilosti v největším rozsahu. Zopakoval, že pouze při sporu se posuzuje, kdo pečoval o děti v největším rozsahu. Tvrzení žalované o tom, že kariérní výkyvy byly zjištěny na straně matky dětí, označil za prázdné. Tvrzení žalované o mateřské a rodičovské dovolené považoval za irelevantní, neboť to bylo v dané době jediné zákonné řešení, když pro muže vznikla možnost rodičovské dovolené až v roce 2001.
7. Posléze žalobce uvedl, že v napadeném rozhodnutí žalovaná v podstatě zopakovala již dříve uvedené důvody, aniž by se zabývala jeho argumenty v námitkách. Citace zákonných ustanovení jsou přitom vytrhávána z kontextu a dochází ke změně jejich smyslu. Opakovaně bylo podle něj používáno nepravdivé tvrzení, že v žádosti čestně prohlásil, že o děti pečoval v největším rozsahu. V této souvislosti odkázal na to, že v žádostech uvedl i odůvodnění, že o děti pečovali společně s manželkou, která by měla nárok na výchovné bez podání žádosti. Nikdy netvrdil, že o děti pečoval v největším rozsahu. V této souvislosti dále zmínil, že o děti pečovali společně, v prvních letech samozřejmě více jeho manželka, která byla na mateřské dovolené. Údaje o srovnání jeho starobního důchodu se starobním důchodem manželky v napadeném rozhodnutí podle jeho názoru nevypovídají o skutečném stavu. K tomu poukázal na podstatnou skutečnost spočívající ve špatném zdravotním stavu manželky.

8. K odůvodnění žalované týkající se smyslu a cílů výchovného pak žalobce podotkl, že žalovanou tvrzený důvod není nikde v důvodové zprávě uveden a s její interpretací nelze souhlasit. Taktéž konstatoval, že v době, kdy jeho manželka zemřela, již měla automaticky nárok na zvýšení starobního důchodu za vychované děti od 1. 1. 2023 o 1 000 Kč. Poznamenal, že pokud by zemřela po 1. 1. 2023, měl by automaticky nárok na reciproční část výchovného v rámci vdoveckého důchodu. Ohledně argumentace týkající se péče o děti do 4 let věku pak poukázal na nemožnost otce v tehdejší době celodenně pečovat o děti. Zmínil také to, že interpretace žalované je diskriminační pro otce v důchodu, kterým zemřela manželka před 1. 1. 2023, oproti těm, kterým do 1. 1. 2023 nezemřela, a to bez ohledu na jejich podíl na výchově dětí. Takovou diskriminaci podle něj zákonodárce nezamýšlel.

Stanovil pouze, že výchovné nemůže obdržet více osob, přičemž v případě sporu je nutné zjistit, kdo o dítě pečoval v největším rozsahu. Jen v takovém případě přitom může dle jeho názoru dojít k použití výzvy.

9. Závěrem podané žaloby tedy žalobce navrhl zdejšímu soudu, aby zrušil napadené rozhodnutí a prvostupňové rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

10. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě zrekapitulovala obsah podané žaloby. Dále ohledně námitek týkajících se učiněné výzvy ze strany Okresní správy sociálního zabezpečení Beroun (dále jen „OSSZ Beroun“) poznamenala, že argumentace vzájemným poměrem ustanovení § 12 a § 53 odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nemůže obstát. Představa, že v situaci, v níž není spor, pozbude správní orgán své oprávnění plynoucí z ustanovení § 12 písm. b) podle ní postrádá jakékoliv *ratio* a nemá ani právně obhajitelný základ. Zmínila, že sám žalobce předkládá toliko své domněnky bez bližšího zdůvodnění a rozboru. Ustanovení § 12 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení zakládá určitá oprávnění orgánům sociálního zabezpečení, pročez nelze hovořit o libovůli. Není proto pravdou, že Okresní správa sociálního zabezpečení nebyla vůbec legitimována výzvou učinit.
11. K tvrzení žalobce, že podmínky pro nárok na výchovné splnili s manželkou oba, pak žalovaná odkázala na ustanovení § 34a odst. 3 a § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Následně podotkla, že zohlednění péče ve větším rozsahu pro účely uznání zápočtu výchovy nemá příliš společného s hmotným zajištěním rodiny. Zákonodárcem přiznaná zásluha se týká toho z pojištěnců, na němž převážně spočívala vlastní výchova, i když třeba v čistě formálním významu. Zdůraznila, že nárok může vzniknout toliko jedné osobě, přičemž zákon neumožňuje ani přechod v situaci úmrtí jinak oprávněné osoby. Záměr zákonodárce podle ní mířil skutečně především na ženy a cíl novely netkvěl ve zvýhodnění pečujících osob, ale v tom, aby tyto osoby nebyly v důsledku péče znevýhodněny. Rovněž žalovaná poznamenala, že musí důsledně ctít nynější pravidla a nemůže se jakkoliv odklonit od zákonného textu.
12. Dále žalovaná konstatovala, že důkazní břemeno v řízení vedeném na základě žádosti leží primárně na žadateli, nikoliv na správním orgánu. Je tedy podle ní ve výlučném zájmu žalobce, aby nejenom tvrdil, ale i adekvátně prokázal, že v relevantním období převážně zajišťoval osobní péči o dceru a jejich výchovu.

13. Závěrem žalovaná shrnula, že nerezignovala na svoji povinnost zakotvenou v ustanovení § 3 správního řádu. Zásadní podíl manželky na výchově v rozhodné době žalobce nijak nevyvrátil ani úspěšně nezpochybnil. Pro dané období paradoxně ani netvrdí opak. Podanou žalobu tedy označila za nedůvodnou.

IV. Obsah správního spisu

14. Ze správního spisu zjistil zdejší soud následující skutečnosti podstatné z hlediska předmětu řízení.
15. Žalobce podal správnímu orgánu prvního stupně dvě žádosti o zvýšení starobního důchodu za vychované dítě, jimiž žádal o zvýšení procentní výměry starobního důchodu přiznaného před 1. 1. 2023 z důvodu výchovy dítěte. V rámci těchto žádostí v části D nazvané „Čestné prohlášení o výchově dítěte“ uvedl, že čestně prohlašuje, že osobně a v největším rozsahu pečoval od narození do zletilosti o své dcery. Dále vyznačil, že o dcery pečoval v menším rozsahu též druhý rodič. V rámci části G označené jako „Doplňující informace“ doplnil, že o dítě pečovali společně s manželkou, která by měla nárok na výchovné bez podání žádosti, avšak dne 5. 6. 2022 zemřela. Vdovecký důchod mu byl od 1. 1. 2023 zvýšen, ale bez zvýšení za vychované děti.
16. OSSZ Beroun následně zaslala žalobci výzvu ze dne 1. 3. 2023, č. j. 42002/010370/23/220/PK (dále jen „výzva“). V té uvedla smysl výchovného a vyzvala jej, aby za účelem posouzení relevantních skutečností poskytl informace o tom, v čem spočíval větší rozsah jeho osobní péče o děti oproti matce, zda, jakým způsobem a ve kterém období ovlivnila péče o děti negativně jeho pracovní kariéru a kdo osobně a celodenně pečoval o děti do 4 let jejich věku. Upozornila jej také na následky vědomého uvedení nepravdivých údajů do čestného prohlášení.
17. Na výzvu reagoval žalobce svým vyjádřením ze dne 8. 3. 2023, v němž uvedl, že OSSZ Beroun není bez dalšího legitimována požadovat doplnění žádosti. Ve výzvě byly podle něj uvedeny důvody a podmínky, které nevyplývají ani ze znění zákona o důchodovém pojištění, ani z důvodové zprávy k němu. V žádostech jednoznačně uvedl, že se jednalo o společnou péči s tím, že zodpovědní rodiče považují jednostranně směřovanou výchovu za překonaný přístup. Podotkl, že dcery se narodili 17 měsíců po sobě, takže v prvních letech byla pochopitelně jeho manželka důležitější. Role otců by podle něj měla naopak nabrat na významnosti v pozdějších letech, jak to bylo i u nich. Nikdy však výchovu neoddělovali a nerozlišovali. Manželka byla s dětmi v prvních letech doma kvůli kojení, přičemž jinak to podle tehdy platné legislativy ani nešlo. Po práci či o víkendech přešla péče na něj. Později zajišťoval sportovní aktivity a manželka ty umělecké. Zmínil, že i kdyby se na výchově vůbec nepodílel a manželka zemřela až po 1. 1. 2023, obdržel by výchovné formou vdoveckého důchodu automaticky. Termín „v největším rozsahu“ je podle něj v zákoně použit jen v případě, kdy do úvahy přichází více osob. Neztotožnil se tedy s interpretací OSSZ Beroun ve výzvě. Zmínil, že interpretace ve výzvě je diskriminační a tato diskriminace se týká otců v důchodu, kterým zemřela manželka před 1. 1. 2023 oproti těm, kterým do 1. 1. 2023 nezemřela. Zákonodárce podle něj takovou diskriminaci nezamýšlel.
18. Na vyjádření žalobce reagovala přípisem ze dne 15. 3. 2023 žalovaná, která vysvětlila postup OSSZ Beroun a přiblížila institut výchovného z ryze právního hlediska. Mimo jiné uvedla, že i v případech, kdy výchova dítěte v rodině probíhala společně a

harmonicky, je možné výchovné poskytnout pouze jednomu rodiči. Zkoumá se zejména, u které osoby péče o dítě nejvíce ovlivnila průběh jeho důchodového pojištění, tedy měla negativní vliv na jeho pracovní kariéru. Pro zvýšení starobního důchodu je důležité, zda osoba splnila podmínky péče podle ustanovení § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění a současně o dítě pečovala v období od jeho narození do zletilosti v největším rozsahu. Pokud tyto podmínky nesplňuje, výchovné nenáleží, přestože osobě, která podmínky splnila, již nelze výchovné přiznat. V případě žádostí o výchovné není podle žalované místní příslušnost okresní správa sociálního zabezpečení stanovena. Zaslat výzvu požadující doplnění informací může přímo žalovaná nebo kterákoliv okresní správa sociálního zabezpečení.

19. Na tento přípis žalobce reagoval podáním ze dne 21. 3. 2023. Podotkl, že splňuje všechny podmínky péče podle ustanovení § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, s výjimkou toho, že je muž. Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení podle něj stanovuje, za jakých okolností je okresní správa sociálního zabezpečení oprávněna vyzvat osobu k poskytnutí součinnosti. Důvodem k takovému postupu je pouze existence sporu, ke kterému v jeho případě nedošlo.
20. Následně vydala žalovaná prvostupňové rozhodnutí, proti kterému podal žalobce námitky. V nich namítal, že před obecným ustanovením § 12 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení má přednost speciální ustanovení § 53 odst. 4 téhož zákona, které umožňuje učinit výzvu pouze v případě sporu mezi žadateli, ke kterému však v projednávané věci nedošlo. Odůvodnění prvostupňového rozhodnutí pak žalobce vytkl, že v něm není uvedeno ustanovení, na základě, kterého byla jeho žádost zamítnuta. Je přitom argumentováno i neplatnou výzvou. Zmínil také, že v době, kdy jeho manželka zemřela, již měla nárok na výchovné. Zopakoval argumentaci o diskriminaci. Zákon o důchodovém pojištění i zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení podle něj používá termín „v největším rozsahu“ pouze v případě sporu. Za irrelevantní pak označil argumentaci týkající se kariérních výkyvů na straně manželky. Navrhoval, aby mu bylo přiznáno zvýšení starobního důchodu o částku 1 000 Kč za vychované děti od 1. 1. 2023. O podaných námitkách rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím tak, že je zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

21. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu dotčeném žalobou, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán podle ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Za účelem projednání věci nařídil na základě žádosti žalobce jednání a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel zdejší soud zejména z následujících ustanovení právních předpisů.
22. Podle ustanovení čl. II bodu 1. zákona č. 323/2021 Sb. *se starobní důchody přiznané ode dne, který spadá do období před 1. lednem 2023, zvýší o 500 Kč měsíčně za každé dítě, které pojištěnec vychoval, od splátky důchodu splatné v lednu 2023, jsou-li splněny podmínky stanovené v bodech 3 až 5; toto zvýšení náleží k procentní výměře starobního důchodu.*

23. Podle ustanovení čl. II bodu 3. zákona č. 323/2021 Sb. se podmínky výchovy dítěte pro účely zvýšení podle bodu 1 posuzují u všech pojištěnců podle právních předpisů účinných ke dni, od něhož byl starobní důchod přiznán, pokud se dále nestanoví jinak; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení podle bodu 1 současně započítat více osobám. Vychovávalo-li totéž dítě více osob, přiblíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu; to platí i v případě, že u téhož dítěte byla jeho výchova zohledněna při stanovení důchodového věku ženy. Zvýšení starobního důchodu podle bodu 1 nenáleží, pokud se pojištěnec vůči dítěti dopustil jako pachatel, spolupachatel nebo účastník úmyslného trestného činu proti životu a zdraví, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo proti rodině a dětem podle trestního zákoníku nebo obdobných úmyslných trestných činů podle dříve platných právních předpisů.
24. Podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení mohou orgány sociálního zabezpečení vyzvat příjemce dávky sociálního zabezpečení, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu.
25. Podle ustanovení § 53 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení je příjemce dávky důchodového pojištění, který byl orgánem sociálního zabezpečení podle § 12 vyzván, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku důchodového pojištění, její výši nebo výplatu, povinen výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, nestanovil-li orgán sociálního zabezpečení lhůtu delší.
26. Podle ustanovení § 53 odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (ve znění účinném do 31. 12. 2023) je okresní správa sociálního zabezpečení v případě sporu o to, která osoba pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte osobně pečovala o dítě v největším rozsahu, oprávněna vyzvat osobu, které byla nebo má být zvýšena procentní výměra starobního důchodu za vychované dítě, aby poskytla potřebnou součinnost ke zjištění osoby osobně pečující o dítě v největším rozsahu, zejména aby poskytla potřebná vysvětlení, doložila rozhodné skutečnosti nebo sdělila, že souhlasí s tím, že o dítě osobně pečovala v největším rozsahu jiná osoba; tato osoba je povinna výzvě vyhovět ve stanovené lhůtě, která nesmí být kratší než 15 dnů ode dne obdržení výzvy. Neposkytne-li tato osoba součinnost podle věty první, může být procentní výměra starobního důchodu snížena o částku odpovídající zvýšení za výchovu dítěte, pokud byla ve výzvě na tento následek upozorněna.
27. Žalobce předně v podané žalobě namítal, že v jeho případě nemělo být vůbec pro účely přiznání tzv. výchovného posuzováno, zda pečoval o dcery v největším rozsahu, když o tom neexistoval spor s jinou osobou (jeho manželka, která se na výchově podílela spolu s ním, zemřela X). Neměl být tedy vůbec vyzýván k doložení péče v největším rozsahu.
28. V této souvislosti považuje zdejší soud za vhodné vymezit předně smysl a význam výchovného. Těmi se zabýval kupř. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v rozsudku ze dne 18. 3. 2024, č. j. 61 Ad 10/2023-34 (publ. pod č. 4614/2024 Sb. NSS). V něm uvedl: „Výchovné náleží osobě, která o děti osobně pečovala v největším rozsahu. Smyslem výchovného je nejenom ocenit zásluhy těchto pečujících osob, jejich úsilí o přínos a výchovu, ale zároveň jim paušálně kompenzovat snížení důchodu, které nastalo v důsledku omezených příjmů během péče o děti.“

29. V projednávané věci není sporné, že starobní důchod byl žalobci přiznán před 1. 1. 2023. V souvislosti s přiznáním výchovného je tedy třeba na jeho případ vztáhnout pravidla upravená ustanovením čl. II zákona č. 323/2021 Sb. (přechodná ustanovení). Z vět druhé a třetí bodu 3. tohoto ustanovení přitom vyplývá, že jednou z podmínek, které musí být pro nárok na výchovné kumulativně splněny je osobní péče v největším rozsahu, pokud bylo dítě vychováváno více osobami (pozn. podmínky přiznání výchovného přehledně shrnul kupř. Krajský soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 24. 7. 2024, č. j. 41 Ad 4/2024-34). Výchovu téhož dítě totiž nelze současně započítat více osobám. Zohlednit lze pouze výchovu té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu (srov. kupř. též bod 17 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2024, č. j. 21 Ad 36/2023-42).
30. Ostatně lze znovu odkázat i na již výše citovaný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 18. 3. 2024, č. j. 61 Ad 10/2023-34 (publ. pod č. 4614/2024 Sb. NSS). V této souvislosti v něm totiž Krajský soud v Hradci Králové dovodil, že *„[p]ro účely posouzení nároku na výchovné je však relevantní to, že nárok na výchovné bude mít jen ten z rodičů, který o dítě osobně pečoval v největším rozsahu. Jestliže však rodič, který o dítě osobně pečoval v největším rozsahu, zemře, druhému z rodičů nárok na zvýšení procentní výměry starobního důchodu o výchovné nevzniká. Nárok na výchovné je totiž vázán právě na splnění podmínky osobní péče v největším rozsahu. V opačném případě by tato podmínka nebyla zákonodárcem vůbec vyžadována. V nyní projednávané věci je proto pro přiznání výchovného rozhodné toliko to, zda žalobce splnil podmínku osobní péče v největším rozsahu, nikoli to, že nedošlo ke sporu mezi pečujícími osobami.“*
31. Okolnost, že osoba, se kterou žadatel o výchovné pečoval o dítě, již zemřela, tedy neznamená, že takový žadatel má na výchovné bez dalšího nárok. I v takovém případě je nutné zjišťovat, zda žadatel splňuje podmínku péče o dítě v největším rozsahu. Tyto závěry lze zcela vztáhnout i na případ žalobce. I v projednávané věci tak byla žalovaná povinna zjišťovat, zda žalobce splňuje podmínku péče o dcery v největším rozsahu. V tomto ohledu proto není nijak rozhodné, že mezi rodiči nedošlo (a ostatně ani nemohlo dojít) ke sporu o největší rozsah péče.
32. Žalobce sice v rámci žádostí o výchovné vyznačil na formuláři, že o dcery pečoval v největším rozsahu s tím, že na péči se v menším rozsahu podílel i druhý rodič. K tomu ovšem doplnil, že o děti pečovali společně s manželkou, která by měla nárok na výchovné bez podání žádosti. Sám tedy relativizoval své prohlášení o péči v největším rozsahu a o splnění podmínky péče v největším rozsahu tak vznikly na základě jeho prohlášení pochybnosti. Bylo proto na místě vyzvat jej, aby poskytl další informace o rozsahu péče o dcery. Je totiž na žalobci, aby v případě pochybností o rozsahu péče svá tvrzení prokázal (viz např. již výše zmíněný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 18. 3. 2024, č. j. 61 Ad 10/2023-34, či bod 45 rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2024, č. j. 49 Ad 1/2024-40). Právě i pro takovou situaci obsahuje zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení v § 12 písm. b) (ve spojení s § 53 odst. 1) oprávnění orgánu sociálního zabezpečení vyzvat žadatele, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu. Toto ustanovení přitom není nijak dotčeno oprávněním území správy sociálního zabezpečení (dříve okresní správy sociálního zabezpečení) vyzvat osobu k poskytnutí potřebné součinnosti podle speciálního ustanovení § 53 odst. 4 zákona o organizaci a provádění

- sociálního zabezpečení, které se použije pouze v případě sporu o to, která osoba pečovala o dítě v největším rozsahu.
33. Žalobce přitom v reakci na výzvu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení označil za nesprávné tvrzení, že čestně prohlásil, že vychovával dcery v největším rozsahu. Jednalo se podle něj o společnou péči. Podotkl, že v prvních letech byla manželka pochopitelně důležitější po značnou dobu a s dcerami zůstala doma. On pečoval o dcery po návratu z práce. Ostatně i v žalobě uvedl, že nikdy netvrdil, že o dcery pečoval v největším rozsahu. Pečovali o ně společně s manželkou, přičemž v prvních letech více manželka. Žalobce tak neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že rozsah a charakter jeho osobní péče o dcery v souhrnu převážil rozsah péče jeho manželky. Ba spíše naopak. Splnění podmínky péče v největším rozsahu tedy skutečně neprokázal. Závěr žalované o nepřiznání výchovného z tohoto důvodu tak byl správný. Již pouze pro úplnost zdejší soud dodává, že není vyloučeno, aby výchovné náleželo muži, přestože nebyl na mateřské nebo rodičovské dovolené (viz např. rozsudky Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 11. 2023, č. j. 51 Ad 3/2023-20, a ze dne 23. 1. 2024, č. j. 30 Ad 8/2023-50, či rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 22. 7. 2024, č. j. 60 Ad 8/2024-27). Je však nutné prokázat mimo jiné osobní péči o dítě v největším rozsahu, kterou žalobce ani netvrdil.
34. Co se pak týče oprávněnosti vydat výzvu, žalobce v podané žalobě tvrdil, že OSSZ Beroun nebyla k takovému kroku oprávněna. Příslušným úřadem sociálního zabezpečení byla v jeho věci totiž Pražská správa sociálního zabezpečení. Namítal tedy, že výzva byla učiněna místně nepřislušným orgánem sociálního zabezpečení. Tato jeho argumentace však taktéž není způsobilá vést ke zrušení napadeného rozhodnutí. Činění úkonu místně nepřislušným orgánem totiž nijak nezasáhne do veřejných subjektivních práv adresáta tohoto úkonu, neboť pro něj není, jakkoliv podstatné, zda byl tento úkon učiněn místně příslušným orgánem či nikoliv. Nejvyšší správní soud k tomu kupř. ve svém rozsudku ze dne 16. 8. 2018, č. j. 7 As 186/2018-52, uvedl, že „*místní nepřislušnost správního orgánu nevyvolává nutnost zrušení správního rozhodnutí. Např. z rozsudku ze dne 24. 6. 2008, č. j. 2 Afs 159/2006 - 138, vyplývá, že takové pochybení nijak nezasáhne do veřejných subjektivních práv adresáta tohoto aktu, neboť pro jeho právní sféru není vůbec podstatné, zda bylo rozhodnutí vydáno místně příslušným orgánem či nikoli. Rozdělení věcně příslušných správních orgánů k rozhodování podle místní příslušnosti má totiž za cíl jedině, a to přiměřeně rozložit určitou agendu mezi více správních orgánů podle určitého územního klíče a zejména zpřístupnit správní orgán účastníkům příslušných správních řízení, tedy zajistit rychlost a hospodárnost řízení.*“ (Srov. též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2014, č. j. 6 As 73/2013-35.) Žalobce na výzvu zaslou mu OSSZ Beroun reagoval a vyjádřil se k ní, a to dokonce i opakovaně poté, co mu byla doručena odpověď ze strany žalované. I pokud by tedy byla výzva žalobci v projednávané věci zaslána ze strany místně nepřislušné okresní správy sociálního zabezpečení, jak namítal, nejednalo by se vzhledem ke všem okolnostem případu o takové procesní pochybení, které by mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
35. Konečně zdejší soud nemůže přisvědčit ani námitce týkající se diskriminačního výkladu. Žalobce měl za to, že tato diskriminace se týká otců v důchodu, jimž zemřela manželka před 1. 1. 2023 oproti těm, kterým do 1. 1. 2023 nezemřela. K tomu považuje zdejší soud za vhodné připomenout již výše uvedené závěry. Smysl výchovného spočívá v ocenění

zásloh pečujících osob a také v paušální kompenzaci snížení důchodu, které nastalo v důsledku omezených příjmů během péče o děti. Podmínky pro přiznání výchovného se týkají toliko péče o děti. Přiznání výchovného tedy není, jakkoliv vázáno na smrt další pečující osoby (v projednávané věci manželky žalobce). Pokud taková osoba zemřela, jiné osobě nárok na přiznání výchovného bez dalšího (bez splnění zákonných podmínek) nevzniká. Pouze osoba, která o dítě pečovala v největším rozsahu, tak má případně nárok na přiznání výchovného. Je přitom zjevné, že v důsledku tohoto výkladu nemůže docházet k žádnému rozdílnému zacházení mezi osobami, u kterých došlo ke smrti další pečující osoby před 1. 1. 2023, oproti osobám, v jejichž případě taková osoba před 1. 1. 2023 nezemřela. Případná smrt této osoby a její okamžik totiž nebude mít sama o sobě na nárok jiné osoby na výchovné žádný vliv. Jinak řečeno na výchovné má nebo nemá osoba nárok bez ohledu na to, zda další pečující osoba dosud žije či nikoliv, i bez ohledu na případné datum smrti takové osoby. Konkrétně tedy neměla v případě žalobce smrt manželky na jeho nárok na výchovné žádný vliv (stejně jako by nemělo žádný vliv, pokud by dosud žila). S žalobcem tak ani nemohlo být v projednávané věci zacházeno odlišně od osob, jimž manželka před 1. 1. 2023 nezemřela, neboť tato okolnost není z právního hlediska pro jeho nárok na výchovné, jakkoliv rozhodná.

36. V této souvislosti zdejší soud ještě dodává, že pokud žalobce brojí proti tomu, že do výměry jeho vdoveckého důchodu nebylo zahrnuto výchovné, na které by měla automaticky nárok jeho manželka, pokud by nezemřela před 1. 1. 2023, je třeba zdůraznit, že v projednávané věci bylo žalovanou rozhodováno pouze o nároku žalobce na přiznání výchovného (na základě jeho žádosti). Výše jeho vdoveckého důchodu tedy nebyla v projednávané věci vůbec řešena a napadené rozhodnutí na ni nemá žádný vliv. Ani zdejší soud se tak nemohl zabývat tím, zda je argumentace žalobce v tomto směru důvodná, když předmět jeho přezkumu v tomto řízení (napadené rozhodnutí, potažmo prvostupňového rozhodnutí) se jí vůbec netýkal.
37. Závěrem je pak třeba ještě podotknout, že zdejší soud nepovažoval za nutné provádět jako důkazy žalobcem k žalobě přiložené dokumenty, neboť všechny tyto písemnosti již byly součástí správního spisu. Správním spisem se přitom v řízení před správním soudem dokazování neprovádí (viz např. bod 30 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2024, č. j. 3 Afs 318/2022-68).

VI. Závěr a náklady řízení

38. Ze všech výše uvedených důvodů dospěl zdejší soud k závěru o nedůvodnosti žalobních námitek v podobě, v jaké byly žalobcem uplatněny. Zároveň v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž by bylo nutno přihlížet z úřední povinnosti. Podanou žalobu proto zdejší soud zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.
39. O náhradě nákladů řízení rozhodl zdejší soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce ve věci neměl úspěch, a proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaná sice úspěšná byla, ale správní orgán nemá ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení, která by mu jinak podle § 60 odst. 1 s. ř. s. náležela (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 27. prosince 2024

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce